

Әсәм теле – сәсән теле

ӘСӘМ ТЕЛЕ МИҢӘ-
СӘСӘН ТЕЛЕ,
УНАН БАШКА МИНЕҢ
ХАЛКЫМ ЮК.
ЙӨРӘГЕНДӘ ХАЛКЫ
БУЛМАҒАНДЫҢ
КЕШЕ БУЛЫРҒА ЛА
ХАКЫ ЮК.

РӘМИ
ҒАРИПОВ

ХАЛЫК-АРА ТУҒАН-ТЕЛ КӨНӨ

21 ФЕВРАЛЬ

ХАЛЫГ-АРА ТУГАН ТӨЛДӨР КӨНӨ !!!

Бв	Гг	Гг	Да	Зз	Ее
[ж.х]	[г]	[г]	[д]	[з]	[е]
Кк	Кк	Лл	Мм	Нн	Нн
[к]	[к]	[л]	[м]	[н]	[н]
Сс	Тт	Уу	Үү	Фф	Хх
[с]	[т]	[у]	[ү]	[ф]	[х]
Шш	Ъъ				
[ш]	[ъ]				
а	Аа	Вв	Сс	Сс	Сс
[а]	[а]	[в]	[с]	[с]	[с]
е	Ее	Ее	Гг	Гг	Гг
[е]	[е]	[е]	[г]	[г]	[г]
к	Кк	Лл	Лл	Мм	Мм
[к]	[к]	[л]	[л]	[м]	[м]
н	Нн	Оо	Оо	Рр	Рр
[н]	[н]	[о]	[о]	[р]	[р]
с	Сс	Тт	Тт	Уу	Уу
[с]	[с]	[т]	[т]	[у]	[у]

А	Б	В	Г	Д	Е
[а]	[б]	[в]	[г]	[д]	[е]
Ж	З	И	Й	К	Л
[ж]	[з]	[и]	[й]	[к]	[л]
М	Н	О	П	Р	С
[м]	[н]	[о]	[п]	[р]	[с]
Т	У	Ф	Х	Ц	Ч
[т]	[у]	[ф]	[х]	[ц]	[ч]
Ш	Щ	Ъ	Ы	Ь	Э
[ш]	[щ]	[ъ]	[ы]	[ь]	[э]
Ю	Я				
[ю]	[я]				

Рәсәйзә 180 милләт, ә Башкортостанда 120 артык милләт халкы йәшәй. Күп һанлыларына килгәндә:

- рус телендә 200 миллион кеше һөйләшә,
- 257 млн. кеше инглиз телен белә,
- кытай телендә 754 млн кеше һөйләшә.
- татарҙар-5 миллион 300мең,
- башкорттар-1 миллион 600 мең самаһы,
- сыуаш һәм чечендар-1 миллион 400-әр мең самаһы.
- Башкаларзың һаны миллиондан кәмерәк.
- Бер нисә тиштә кеше генә һөйләшкән телдәр зә бар.

БАШКОРТ ТЕЛЕ

Тел – халыктың иң зур хазинаһы. Бик тә кәзерле нәмәне хазина тизәр. Ул берәмләп, бөртөкләп йыйыла. Мәҫәлән, алтын, көмөш – ер байлығы. Ә тел – халык байлығы. Ул быуаттар буйына тупланған, халыкты халык итеп, милләт итеп туплаған.

Х.Назар

БАШКОРТОСТАНДЫҢ ХАЛЫК ШАҒИРЗАРЫ, ЯЗЫУСЫЛАРЫ

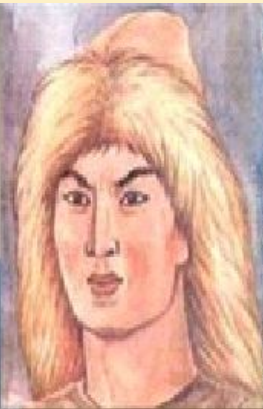
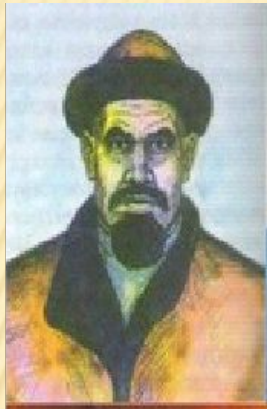
Башкортостандың халык шағирзары :

1. 1923 й. Мәжит Ғафури
2. 1959 й. Рәшит Ниғмәти
3. 1963 й. Мостай Кәрим
4. 1964 й. Сәйфи Кудаш
5. 1992 й. Рәми Ғарипов
6. 1993 й. Рауил Бикбаев
7. 1993 й. Назар Нәжми
8. 1997 й. Әнғәм Атнабаев
9. 2003 й. Марат Кәримов
10. 2003 й. Тимер Йосопов
11. 2004 й. Александр Филиппов
12. 2010 й. Абдулхак Игебаев
13. 2011 й. Кәзим Аралбай
14. 2014й. Факиһа Туғызбаева

Башкортостандың халык языусылары :

1. 1990 й. Зәйнәб Бишева
2. 2001 й. Ноғман Мусин
3. 2001 й. Әхиәр Хәкимов
4. 2006 й. Нәжип Асанбаев
5. 2008 й. Ғайса Хөсәйенов
6. 2010 й. Талха Ғиниәтуллин
7. 2011 й. Суфиян Поварисов

Мәкәлдәр

- «Тел – күңелдең көзгөһө»,
- «Татлы тел таш ярыр»,
- «Һүз – бер көнлөк, тел – ғүмерлек»,
- «Тел язмышы – ил язмышы»,
- «Әсә теле бер булыр»,
- «Иләк һорарға ла тел кәрәк»,
- «Күңеле буштың теле буш»,
- «Кеше күрке – йөз, йөззөң күрке – күз, уйзың күрке – тел, телдең күрке – һүз».

Ислам динен кабул иткэнгә тиклем башкорттар, башка төрки халыктар кеүек үк, боронго төрки ырын (рун, руна) язмаһы

a, ä	y, i	o, u	o, u	e	σ-σ	σ²
a¹	a²	ø	ø	i¹	i²	i
q	q (иренләшкән / түزلәнәләр p) (Н-М төркемдә)		p (иренләшкән / түزلәнәләр q) (Н-М төркемдә)		k	k (k, k̄, k̅)
i¹	i²	u	ε	n¹	n²	n
nt, nd	r¹	p	r¹	r²	s¹ / š¹	s² / š²
t¹	t²	e	h			

Х быуат баштарында, Ислам динен кабул иткәс,
башкорттар ғәрәп язмаһын куллана башлай

ي ذ د چ خ ح ج ث ت پ ب آ

ف غ ع ظ ط ض ص ش س ژ ز ر

ی ۋ ۋ و ه ن م ل ك گ گ ق

ي

ЛАТИНСКИЙ АЛФАВИТ

Aa А <i>Aa</i>	Bb Б <i>Bb</i>	Cc ЦЕ <i>Cc</i>	Dd Д <i>Dd</i>
Ee Е <i>Ee</i>	Ff ЭФ <i>Ff</i>	Gg Г <i>Gg</i>	Hh АШ <i>Hh</i>
Ii И <i>Ii</i>	Jj ЙОТ <i>Jj</i>	Kk КА <i>Kk</i>	Ll ЭЛЬ <i>Ll</i>
Mm ЭМ <i>Mm</i>	Nn ЭН <i>Nn</i>	Oo О <i>Oo</i>	Pp ПЭ <i>Pp</i>
Qq КУ <i>Qq</i>	Rr ЭР <i>Rr</i>	Ss ЭС <i>Ss</i>	Tt Т <i>Tt</i>
Uu У <i>Uu</i>	Vv В <i>Vv</i>	Ww ДУБЛЬ-В <i>Ww</i>	
Xx ИКС <i>Xx</i>	Yy ИГРЕК <i>Yy</i>	Zz ЗЕТ <i>Zz</i>	Ǟ <i>Ǟ</i>

**ЛАТИН АЛФАВИТЫНА
КҮСЕҮ ӨСӨН
ХЭРӘКӘТ 1924 ЙЫЛДАН
БАШКОРТОСТАНДА БА
ШЛАНА. УНЫҢ ЯҢЫ
ВАРИАНТЫ 1928 ЙЫЛДА
РӘСМИ ДӘҮЛӘТ
АЛФАВИТЫ ИТЕП
РАҢЛАНЫЛА**

БАШКОРТ АЛФАВИТЫ

Латин хөрөфтөр	Кирилл хөрөфтөр	Кирилл хөрөфтөр	Латин хөрөфтөр	Кирилл хөрөфтөр	Кирилл хөрөфтөр	Латин хөрөфтөр	Кирилл хөрөфтөр	Кирилл хөрөфтөр
Аа	<i>Аа</i>	а	Кк	<i>Кк</i>	кы	Фф	<i>Фф</i>	эф
Бб	<i>Бб</i>	бэ	Лл	<i>Лл</i>	эл	Хх	<i>Хх</i>	ха
Вв	<i>Вв</i>	вэ	Мм	<i>Мм</i>	эм	Һһ	<i>Һһ</i>	һы
Гг	<i>Гг</i>	гэ	Нн	<i>Нн</i>	эн	Цц	<i>Цц</i>	цэ
Ғғ	<i>Ғғ</i>	ғы	ңң	<i>ңң</i>	эн	Чч	<i>Чч</i>	че
Дд	<i>Дд</i>	дэ	Оо	<i>Оо</i>	о	Шш	<i>Шш</i>	ша
Зз	<i>Зз</i>	зы	Өө	<i>Өө</i>	ө	Щщ	<i>Щщ</i>	ща
Ее	<i>Ее</i>	йе	Пп	<i>Пп</i>	пэ	ь	<i>ь</i>	каман айырау баулабс
Ёё	<i>Ёё</i>	йо	Рр	<i>Рр</i>	эр	Ыы	<i>ы</i>	ы
Жж	<i>Жж</i>	жэ	Сс	<i>Сс</i>	эс	ь	<i>ь</i>	каман айырау баулабс
Зз	<i>Зз</i>	зэ	ҫ	<i>ҫ</i>	сэ	Ээ	<i>Ээ</i>	э
Ии	<i>Ии</i>	и	Тт	<i>Тт</i>	тэ	Әә	<i>Әә</i>	ә
Йй	<i>Йй</i>	и	Уу	<i>Уу</i>	у	Юю	<i>Юю</i>	йу
Кк	<i>Кк</i>	ка	Үү	<i>Үү</i>	ү	Яя	<i>Яя</i>	йа

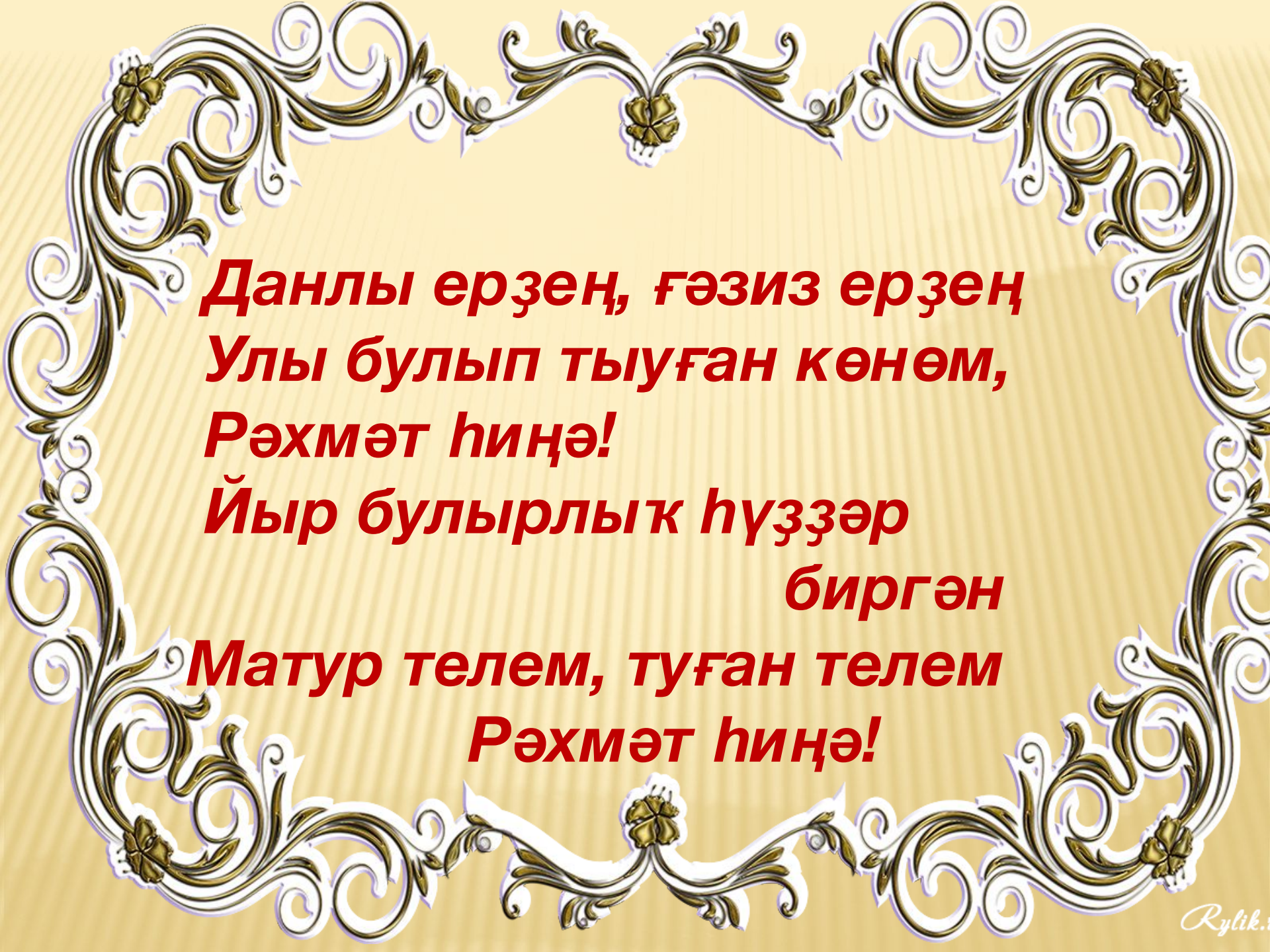
А - һузынкы хәрәфтәр

Б - тартынкы хәрәфтәр

Сэрүэров Ғабдулла Сэрүэр улы

**Данлы ерзең, ғәзиз ерзең
Улы булып тыуған көнөм,
Рәхмәт һиңә!**

**Йыр булырлык һүззәр
биргән**

**Матур телем, туған телем
Рәхмәт һиңә!**

The image features a decorative border of musical notes and a staff with notes. The notes are in shades of blue and purple, and the staff is gold. The background is a light yellow with a subtle grid pattern.

**Эй, туған тел, эй, матур тел,
Атам, әсәмдең теле.
Донъяла күп нәмә белдем
Һин туған тел аркылы.**

ИҒТИБАРЫҒЫЗ ӨСӨН РӘХМӘТ!

